

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 13CoP/110/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4322203107
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4322203107.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Ilavského a sudkýň JUDr. Janky Benkovičovej a JUDr. Táne Šefčíkovej, v konaní o úpravu výkonu práv a povinností rodičov k t. č. už plnoletému dieťaťu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, dieťa rodičov – matky: A. C., nar. XX.XX.XXXX, adresa trvalého pobytu D., E. XXX/XX a otca: E. B., nar. XX.XX.XXXX, adresa trvalého pobytu D., F. G. XXX/XX, zastúpený advokátom: JUDr. Ondrej Mészáros, adresa sídla Želiezovce, Brezová 10, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k plnoletému dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 11P/136/2022 – 449 zo 14. júna 2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd konanie o zmenu zverenia A. B., nar. XX.XX.XXXX zo striedavej osobnej starostlivosti rodičov do osobnej starostlivosti matky **z a s t a v u j e**.

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., IV. a vo výroku V. **p o t v r d z u j e**.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom súd v tom čase ešte maloletú A. zveril do osobnej starostlivosti matky (výrok I.), otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej A. sumou 200 eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom 09.08.2022 (výrok II.), zročné výživné pre maloletú A. za obdobie od 09.08.2022 do 31.05.2023 súd neurčil (výrok III.) a rozhodol, že sa mení rozsudok Okresného súdu Levice, č. k. 17P/2/2019 – 180 zo dňa 10.05.2019 v časti zverenia maloletého dieťaťa a výživnom na maloleté dieťa (výrok IV.).

1.1 Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že matka maloletej sa návrhom podaným na súd dňa 09.08.2022 v znení jeho zmien domáhala zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, a to tak, aby súd maloletú A. zveril jej do osobnej starostlivosti a otcovi uložil povinnosť prispievať na jej výživu sumou 220 eur mesačne z dôvodu, že od ostatnej úpravy rodičovských práv a povinností sa na strane maloletej (kedy bola rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 17P/2/2019 – 180 zo dňa 10.05.2019 zverená do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch) podstatne zmenili okolnosti, pričom prípadné ďalšie zotrvanie dieťaťa v striedavej osobnej starostlivosti rodičov nie je v jej najlepšom záujme. Poukázala na to, že maloletá je od augusta 2022 v jej výlučnej starostlivosti po tom, čo sa vzťahy medzi maloletou a jej otcom vyhrotili. Napriek tomu, že žije naďalej v jej domácnosti, otca zvykne navštíviť cez víkend, kedy k nemu ide na obed. Poukázala na to, že otec výživné na dieťa k jej rukám neposiela, výdavky spojené so školným dieťaťa, internátom a výdavky súvisiace so stravovaním v škole uhrádza v polovici po tom, čo mu ich vynaloženie písomne preukáže. Rovnako tak otec žiada preukazovať všetky výdavky, ktoré na maloletú vynaloží. S otcom komunikujú

len prostredníctvom emailu. Vo vzťahu k svojim osobným, majetkovým a zárobkovým pomerom uviedla, že je zamestnaná, je výlučnou vlastníčkou bytu, v ktorom žije sama s maloletou. Má priateľa, s ktorým spoločnú domácnosť nezdieľa. Okrem maloletej inú vyživovaciu povinnosť nemá. Namietala výšku príjmu otca ním v konaní prezentovanú. V tej súvislosti poukázala na to, že aj z jeho predchádzajúcich daňových priznaní je zrejmé, že vždy vykazoval nízky príjem, prípadne daňovú stratu. Otec so zverením maloletej do výlučnej starostlivosti matke nesúhlasil, podaný návrh označil za tendenčný, sledujúci zamedzenie jeho kontaktu s maloletou a jeho degradáciu v pozícii otca. Maloletá dovŕšila sedemnásť rok života, sama súdu prezentovala, že svoje záležitosti si vie sama vyriešiť primerane svojmu veku a charakteru. Striedavá osobná starostlivosť u maloletej je skôr papierovo aktuálna, pričom vek dieťaťa, jeho charakterové a povahové vlastnosti sú také, že dieťa sa samo rozhodne kedy a u ktorého rodiča sa bude zdržiavať, pričom takéto rozhodnutie dieťaťa vždy rešpektoval. Uvedené však podľa jeho názoru neznamena, že by striedavá osobná starostlivosť nefungovala. Počas týždňa sa maloletá zdržiava na internáte, doma sa zdržiava len počas víkendov, to značí, že jej záujmy sú otcom plne akceptované a nevidí preto žiaden relevantný dôvod na zmenu doterajšej úpravy pomerov dieťaťa. Matkou udávané dôvody na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností sú účelové, pretože on všetky výdavky matky na dieťa prepláca, čo funguje až do súčasnosti. Domnieva sa, že matke prekáža skutočnosť, že vo veciach týkajúcich sa výdavkov na dieťa s ním musí komunikovať. Zdôraznil, že súd musí citlivo zvážiť, či bude predmetné rozhodnutie v prospech dieťaťa alebo len v prospech matky, ktorá mu nebude musieť výdavky na dieťa preukazovať. Potvrdil, že počas letných prázdnin 2022 sa jeho vzťahy s maloletou vyhrotili, dostali sa do konfliktu kvôli preukázaniu výdavkov na školu, ktorú žiadal od matky; uvedenú skutočnosť matka dieťaťu zrejme zle interpretovala s tým, že on maloletej odmieta uhrádzať školné, čo pravdou nebolo, keďže tak polovicu školného, výdavkov na internát, ako aj na stravu na internáte ochotne uhrádza ešte pred ich splatnosťou. Polovicu celkových výdavkov na stravu v škole prepláca po tom, čo mu matka predloží doklad o úhrade. Okrem toho sa finančne podieľal aj úhrade polovice výdavkov na zubné ošetrovanie dieťaťa, kurzy ruského jazyka, nákup okuliarov či liekov. Vo februári 2023 uhradil 400 eur ako časť celkovej ceny za vodičský kurz pre maloletú, pričom matka mu oznámila, že na úhrade celkových výdavkov sa ona podieľať nebude, nakoľko na takéto nadštandard financie nemá. Matke vytkol, že dieťaťu dáva obnosené šatstvo po sebe, pričom ona si zakupuje nové. Všetky hodnotnejšie veci zakupuje dieťaťu on (notebook, bicykel, telefón, oblečenie, obuv), financuje jej školské potreby, o čom matka vedomosť nemá, pritom sa jedná o sumu približne 100 eur ročne. Pravidelne ju vozíva on alebo starší syn E. do školy aj zo školy v Nitre, pri tej príležitosti sa vždy idú najesť alebo na nákupy. Keď matku žiadal, aby mu prispela na naftu, odmietla s tým, že dieťa môže chodiť autobusom. Rovnako ju žiadal aj o úhradu polovice výdavkov na oblečenie dieťaťa čo odmietla s tým, že maloletá má oblečenia dost. Poprel, že by s ním maloletá od augusta do decembra 2022 úplne prerušila kontakt, kontaktovali sa osobne aj telefonicky. Aktuálne chodí do jeho domácnosti častejšie, podľa toho ako sa dohodnú, zväčša v sobotu alebo v nedeľu príde na obed. V žiadnom prípade nechce, aby bol jeho styk s maloletou súdom určovaný či akokoľvek obmedzovaný. Vo vzťahu k svojmu príjmu uviedol, že tento reálne plynie len z výkonu živnosti, za zdaňovacie obdobie roku 2021 vykázal celkové príjmy 2 000 eur. Jeho podnikanie negatívne ovplyvnila pandémia covidu - 19, cenová, ale aj ekonomická kríza, čo sa negatívne prejavilo aj vo vzťahu k úhrade výdavkov na prenájom či réžiu prevádzky. Je spoločníkom obchodnej spoločnosti B. H., u ktorej zahájil bezodplatné odstúpenie svojej účtovníčke z dôvodu, že už druhé daňové priznanie bolo zlé. O rovnakom postupe uvažuje aj pri druhej obchodnej spoločnosti B., H., ktorá bola založená v čase rozvodu manželstva s matkou dieťaťa a ku ktorej využitiu by došlo v prípade zmeny podnikania z fyzickej osoby na právnickú. Vyjadril presvedčenie, že v konečnom dôsledku sú jeho príjmy nižšie než príjmy matky, svoje výdavky financuje z rezervy z minulosti. Je výlučným vlastníkom rodinného domu, v ktorom žije sám s plnoletým synom E., podielovým spoluvlastníkom bytu a dvanásťročného motorového vozidla Škoda Superb. Plnoletý syn E. je kadetom na policajnej akadémii, stravu aj ubytovanie na internáte má zadarmo, večere si zabezpečuje vo vlastnej réžii, do školy dochádza motorovým vozidlom, ktoré od neho dostal na osemnásť narodeniny darom, čiastočne si finančne prispel aj on sám. Plnoletý dosahuje príjem v čistom cca 550 eur mesačne, z toho 100 eur mu strháva akadémia, tieto by mu mali byť vyplatené po ukončení štúdia. Navyiac synovi dáva nejaké financie podľa potreby, prípadne mu uhradí vyššie výdavky, posledne vynaložil cca 200 eur na opravu jeho motorového vozidla. V súvislosti s nástupom syna na akadémiu mu zakúpil časť služobnej uniformy, pričom len za kanady zaplatil 190 eur, pulóver stál cca 50 eur. Vyjadril sklamanie nad nezaujmom matky o staršieho syna. Kolízny opatrovník navrhol maloletú zveriť do osobnej starostlivosti matke, otca zaviazat' prispievať na jej výživu sumou 200 eur mesačne berúc do úvahy vek dieťaťa, jeho odôvodnené potreby, ako aj majetkové pomery otca. Názor maloletej vo vzťahu k zmene úpravy rodičovských práv a povinností bol zisťovaný prostredníctvom

informatívneho pohovoru na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny Levice, ako aj jej vypočutím na súde, pričom zhodne prejavila vôľu byť zverená do starostlivosti matke.

1.2 Z vykonaného dokazovania mal za dokázané, že maloleté dieťa pochádza z manželského zväzku jeho rodičov. Rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 10.05.2019 pod č. k. 17P/2/2019 – 180 bolo manželstvo rodičov maloletej rozvedené a schválená rodičovská dohoda, ktorou bola maloletá zverená do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s tým, že matka sa zaviazala zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú každý párny týždeň, otec každý nepárny týždeň s tým, že k prevzatíu a odovzdaniu maloletej dôjde vždy v piatok o 17:00 hodine s tým, že každý z rodičov je povinný v stanovenom čase prevziať dieťa v bydlisku druhého rodiča a každý z rodičov je povinný v stanovenom čase dieťa druhému rodičovi odovzdať do osobnej starostlivosti. Rodičia sa počas trvania striedavej osobnej starostlivosti nezaviazali uhrádzať výživné na maloletú k rukám druhého rodiča. Rodičia sa dohodli, že obaja sú oprávnení maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 20.05.2019.

1.2.1 Okresný súd Levice uznesením zo dňa 23.08.2022 pod č. k. 11P/136/2022 – 52 zamietol návrh matky, ktorým sa domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd maloletú do času rozhodnutia vo veci samej zveril do osobnej starostlivosti matke, zo strany otca určil výživné v sume 150 eur mesačne a upravil styk otca s maloletou. Súd mal za to, že matka neosvedčila nevyhnutnosť potreby nariadenia neodkladného opatrenia.

1.2.2 A. v čase ostatného rozhodovania súdu o úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloletej (v roku 2019) mala 13 rokov, bola žiačkou 7. triedy základnej školy a rodičia mali s uspokojovaním jej osobných potrieb spojené len bežné výdavky, ktoré hradili spoločne a rovnodielne.

1.2.3 Od augusta 2023 sa nachádza v osobnej starostlivosti matky, je žiačkou druhého ročníka Súkromnej školy umeleckého priemyslu v Nitre, so spolužiakmi vychádza dobre, je priateľská, milá, má nekonfliktné príjemné vystupovanie. Jej vzdelávacie výsledky sú na veľmi dobrej úrovni, na vyučovanie býva pripravená, nosí potrebné pomôcky, do vzdelávacieho procesu sa zapája. Všetky vymeškané hodiny má riadne ospravedlnené. Do školy ju na vlastné náklady osobným motorovým vozidlom vozí otec, od februára 2023 plnoletý brat E.. V súvislosti s uspokojovaním jej odôvodnených potrieb, okrem nákladov na bývanie vo výške 105 eur mesačne (1/2 zo sumy 210 eur vynakladaných matkou na preddavkové platby na bývanie), stravu doma, oblečenie a hygienu (ktoré hradí matka), majú rodičia spojené výdavky vo výške cca 344,58 eur mesačne (výdavky súvisiace s návštevou školy pozostávajú z platby školného 85 eur mesačne, jednorazového zápisného v sume 199 eur, čo v prepočte na kalendárny rok predstavuje sumu 16,58 eur mesačne, ubytovanie na internáte 35 eur mesačne, strava na internáte (raňajky, večere) cca 88 eur mesačne, strava v škole 50 eur mesačne, kurz ruského jazyka 35 eur mesačne a internet 35 eur mesačne). Je zdravá, nosí okuliare. Od oboch rodičov dostáva vreckové, od matky v sume 80 eur mesačne, od otca v meniacich sa sumách, podľa predložených výpisov z účtu minimálne v sume 100 eur mesačne.

1.2.4 Matka v čase ostatného rozhodovania súdu (v roku 2019) žila s maloletou A. v D., okrem vyživovacej povinnosti ku vtedy maloletej A. mala vyživovaciu povinnosť aj ku vtedy ešte maloletému synovi E., nar. X. XXXX XXXX, na ktorého výživu prispievala otcovi sumou 40 eur mesačne. S uspokojovaním svojich osobných potrieb mala spojené len bežné výdavky.

1.2.5 Toho času okrem vyživovacej povinnosti k maloletej A. nemá inú vyživovaciu povinnosť, spolu s maloletou žije vo vlastnom byte, je zamestnaná, jej priemerný čistý mesačný príjem vyplácaný zamestnávateľom – I. D. je 944,14 eur (od januára 2022 až do mája 2023 vrátane), za identické obdobie dosiahla matka u ďalšieho zamestnávateľa J. K. priemerný čistý mesačný príjem v sume 58,09 eur. Na A. poberá rodinné prídavky 60 eur mesačne. V súvislosti s uspokojovaním svojich osobných potrieb má spojené len bežné výdavky vo výške cca 494 eur mesačne (úhrada na preddavkové platby za byt 105 eur – 1/2 zo sumy 210 eur, električka 45 eur, mobil 25 eur, internet 10 eur, RTVS 5 eur, Freesat 10 eur, poistenie bytu 4 eur, lieky 40 eur, pohonné hmoty 40 eur, strava 180 eur, ošatenie 30 eur).

1.2.6 Otec v čase ostatného rozhodovania súdu žil s maloletým E. a striedavo aj s maloletou A. v D. vo svojom rodinnom dome, okrem vyživovacej povinnosti k maloletej A. a maloletému E. nemal inú

vyživovaciú povinnosť a s uspokojovaním svojich osobných potrieb mal spojené len bežné výdavky. Matka mu na výživu maloletého E. prispievala sumou 40 eur mesačne.

1.2.7 Toho času vykonáva živnostenskú činnosť, za zdaňovacie obdobie roku 2021 vykázal príjmy v sume 28.733,49 eur, výdavky v sume 26.415,27 eur, základ dane 2.318,22 eur, za zdaňovacie obdobie roku 2022 vykázal príjmy zo živnosti 30.114,90 eur, výdavky 31.045,42 eur, v tomto zdaňovacom období vykázal stratu vo výške 930,52 eur. Je jediným konateľom a spoločníkom obchodných spoločností B., H. s peňažným vkladom do základného imania spoločnosti 5.000 eur, ktorá v zdaňovacom období roku 2021 vykázala daňovú stratu 291,50 eur, v roku 2022 ju znížila na sumu 262 eur a B., H., ktorá za zdaňovacie obdobie roku 2021 vykázala daňovú stratu 272,50 eur, ktorú v nasledujúcom zdaňovacom období roku 2022 zvýšila na sumu 353 eur. Z predložených výpisov z osobného účtu otca vyplýva, že od júna 2022 do mája 2023 vrátane boli na tento účet realizované pravidelné vklady v mesačných intervaloch, pričom mesačný peňažný vklad predstavuje v priemere sumu 2.001,67 eur. Z podnikateľského účtu otca vyplýva, že za vyššie sledované obdobie boli na tento účet s výnimkou mesiaca august 2022 vložené peňažné vklady v priemere v sume 1.000 eur. Z predloženého podnikateľského účtu obchodnej spoločnosti B. H. vyplýva, že v auguste 2022 bol na tento účet realizovaný vklad v sume 100 eur, v januári 2023 v sume 200 eur. Podnikateľský účet obchodnej spoločnosti B. H. bol zrušený z dôvodu prevodu obchodného podielu. Mesačné výdavky otca predstavujú sumu 1.192,72 eur (splátky hypotekárneho úveru 484,99 eur, plyn 200 eur, električka 99,90 eur, RTVS 4,64 eur, voda 30 eur, poplatky na účtoch 10 eur, Freesat 22,29 eur, lieky 40 eur, internet 26,99 eur, Netflix, HBO, youtube 27,64 eur, pohonné hmoty 150 eur, ročne uhrádza daň z nehnuteľnosti 8,01 eur (ročne 96,17 eur), daň za byt v podielovom spoluvlastníctve 0,36 eur (ročne 4,43eur), komunálny odpad 7 eur (ročne 84,09 eur), daň za psa 0,83 eur (ročne 10 eur), povinné zmluvné poistenie motorového vozidla 9,25 eur (ročne 111 eur), Google aplikácie 1,66 eur (ročne 20 eur), STK a emisná kontrola motorového vozidla 2,50 eur (ročne 30 eur), servisné kontroly motorového vozidla, jeho sezónne prezutie 66,66 eur (ročne 400 eur). Otec je výlučným vlastníkom rodinného domu, ktorý obýva s plnoletým synom E., motorového vozidla Škoda Superb a podielovým spoluvlastníkom bytu v D. v jednej polovici k celku, ktorý je plne v užívaní jeho otca, ktorý znáša výdavky spojené s užívaním nehnuteľnosti. Okrem maloletej nemá inú vyživovaciú povinnosť.

1.3 Vec právne posúdil ako nárok maloletého dieťaťa na zmenu rozsudku o úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, a to jeho zverením do osobnej starostlivosti jedného z rodičov a určením rozsahu vyživovacej povinnosti druhého rodiča k maloletému dieťaťu podľa § 26, § 36 ods. 1, § 24 ods. 1, 3 a ods. 4, § 25 ods. 1 a ods. 2, § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a ods. 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 ZR (zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a § 121 CMP (zákon číslo 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení) a dospel k záveru, že návrh matky na zverenie maloletej A. do jej osobnej starostlivosti a určením rozsahu vyživovacej povinnosti otca k maloletej A. je dôvodný, a preto mu aj vyhovel.

1.4 Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že od času zverenia maloletej do striedavej starostlivosti oboch rodičov došlo k takej zmene pomerov, ktorá odôvodnene zakladá nevyhnutnosť potreby zmeny zverenia maloletej, a to do výlučnej starostlivosti matke. Vychádzajúc zo zhodných vyjadrení rodičov má súd preukázané, že rodičia striedajú osobnú starostlivosť u maloletej realizovali do augusta 2022, od uvedeného času osobnú starostlivosť o maloletú zabezpečuje matka. Oboznámiac sa s názorom maloletej, ktorý verbalizovala tak pred orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, ako aj priamo pred súdom, má súd za to, že v najlepšom záujme maloletej je jej zverenie do osobnej starostlivosti matke, ktorá má okrem vhodných bytových, materiálnych podmienok aj osobnostné predpoklady na zabezpečovanie starostlivosti o dieťa, pričom šetrením pomerov v domácnosti matky neboli zistené žiadne nedostatky v jej doposiaľ realizovanej starostlivosti o maloletú. Zo správy z informatívneho pohovoru realizovaného orgánom sociálnoprávnej ochrany s maloletou zo dňa 17.08.2022 vyplynulo, že maloletá komunikovala spontánne, uviedla, že k otcovi sa vrátiť nechce. Keď je u neho, otec ju zo všetkého obviňuje, ak neurobí to, čo chce otec. V spoločnej domácnosti s otcom žije starší brat E., s ktorým nemá blízky vzťah, väčšinou sa ani nerozprávajú. Otcovi svoj názor ako sa cíti, čo jej prekáža, povie, ale cíti pri tom strach a úzkosť. Má pocit, že ju otec aj tak nepočúva. Počas leta začala brigádovať v Štúrove, kde sa jej páči. Aj kvôli brigáde sa jej otec vyhrážal, aby s tým prestala, lebo inak na nich podá sťažnosť. Najviac sa jej vyhráža so školou, neustále jej hovorí, že jej prestane platiť školné, vezme jej všetky veci, ktoré jej do školy nakúpil, ak bude chcieť byť u matky. K matke si nemôže vziať ani notebook potrebný na vyučovanie či písanie úloh. Otec jej uviedol, že všetky veci, ktoré má u neho, tam aj ostanú a

môže ich používať len v jeho domácnosti. Maloletá uviedla, že by chcela byť u matky a nateraz sa s otcom nechce stretávať. Správnosť a pravdivosť obsahu správy z informatívneho pohovoru otec namietal tým, že podľa udania maloletej, obsah správy sa nezhoduje s jej vyjadrením na úrade, maloletá v správe nevystupuje ako jej signatár, navyše pohovor nebol vedený v štátnom jazyku, preklad bol realizovaný dvoma zamestnankyňami úradu, ktoré nie sú úradnými prekladateľmi. K námietkam otca súd uvádza, že tieto nie sú dôvodné, ako súd zistil pri výsluchu maloletej na pojednávaní, táto riadne ovláda slovenský jazyk, čo aj sama potvrdila. Navyše rovnaký názor vo vzťahu k zmene jej zverenia do starostlivosti matke maloletá odprezentovala aj pre súdom; s poukazom na uvedené nemal súd pochybnosti o pravdivosti správy z informatívneho pohovoru realizovaného orgánom sociálnoprávnej ochrany detí či o skutočne prejavenej vôli dieťaťa. Maloletá pred súdom uviedla, že o predmete konania má vedomosť, mala za to, že striedavá starostlivosť u nej nikdy nefungovala, pretože jej prekážalo, že je presne dané u koho a na aký čas má byť. V ten týždeň kedy bývala u otca mu vadilo, keď išla na oslavu niekoho z matkinej rodiny, pýtal sa prečo tam ide, keď je u neho. S maminou mohla bez problémov telefonovať, avšak keďže videla, že otcovi by osobné stretnutie s matkou vadilo, počas týždňa u neho sa s matkou nestretávala. Pokiaľ bola u matky nikdy sa s ňou nebavila o tom, že chce s otcom telefonovať alebo ho navštíviť. V starostlivosti matky je po tom, čo sa s otcom škaredo pohádali, keď sa ju otec snažil presvedčiť, že matka je tá zlá, nie on. Otec na ňu kričal. Po tejto hádke nechcela byť ani s jedným z rodičov, asi jeden a pol dňa bola u starého otca z otcovej strany. Prekáža jej, že rodičia svoje spory riešili cez ňu, zaťažovali ju do svojich sporov, viac otec ako mamina. Po hádke s otcom si asi jeden a pol mesiaca len písali, následne ho začala navštevovať, asi jeden až dvakrát do mesiaca príde v sobotu alebo v nedeľu na obed. Otec je ochotný vziať ju autom do Nítry aj kúpiť veci, ktoré potrebuje. Keď mu hovorila, že ostane žiť s maminou, otec povedal, že uvidíme, tipuje, že myslel ako dopadne súd. Pokiaľ k nemu dlhšie nejde, je nahnevaný, povie, že jej nebude dávať vreckové, nebude platiť Netflix či mobilné dáta. Vo vzťahu k panickým atakom uviedla, že týmito trpí cca tri, štyri roky, zvykli sa u nej objavovať po hádkach rodičov. S bratom blízky vzťah nemá, zdôraznila, že má obavu, že by jej ocino prestal platiť školu, ktorá ju veľmi baví. Berúc do úvahy i vyjadrenie kolízneho opatrovníka v tejto veci súd zveril maloletú do výlučnej starostlivosti matke. Súd na rozdiel od otca nemal pochybnosti o osobnostnej výbave matky či jej rodičovských kompetenciách vo vzťahu k riadnej výchove maloletej. Tvrdenia otca o pánskych návštevách u matky sú ničím nepodloženými tvrdeniami. Nebolo preukázané, že by matka na dieťa vyvíjala akýkoľvek nátlak vo vzťahu k podanému návrhu. Na tomto mieste považuje súd za potrebné uviesť, že záchvaty paniky u dieťaťa či zhoršenie jej psychického stavu vyvolávali dlhodobopretrvávajúce konflikty medzi rodičmi, skutočnosť, že rodičia svoje konflikty neriešili kulturovane, bez prítomnosti dieťaťa, ale naopak svojimi vzájomnými animozitami zaťažovali citové prežívanie dieťaťa, už beztak trpiace rozhodom rodičov. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, na vek, rozumovú vyspelosť dieťaťa, ako aj opakovane prezentovanú vôľu dieťaťa byť v starostlivosti matky, súd podanému návrhu matky vyhovel a maloleté dieťa zveril do jej výlučnej starostlivosti. Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že medzi rodičmi sú aj napriek uplynulému času naďalej prítomné výrazné komunikačné problémy, ktoré sa okrem iného prejavujú aj tým, že rodičia spolu komunikujú len prostredníctvom emailov, čo je nepochybne jednou z prekážok pri samotnom výkone striedavej osobnej starostlivosti u maloletej. Vo svetle vyššie opísaných skutočností nie je v zásade možné ponechať maloleté dieťa v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorí nekomunikujú, nevedia dospieť k zhode ani v základných veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa a jeho potrieb, navyše za situácie kedy maloleté dieťa čoskoro dovŕši plnoletosť a model striedavej osobnej starostlivosti absolútne odmieta. Neobstojí argument otca o nedôvodnosti podaného návrhu za situácie, kedy je preukázané, že doterajšia úprava rodičovských práv a povinností k maloletej nezodpovedá jednak skutočnosti, a jednak nezodpovedá najlepšiemu záujmu maloletej, ktorá sama prejavila vôľu byť zverená do starostlivosti matke. Navyše s otázkou zverenia dieťaťa do výlučnej starostlivosti jedného z rodičov je neoddeliteľne spätá aj otázka výživného pre maloleté dieťa zo strany rodiča, ktorému dieťa nie je zverené do starostlivosti. Výživné má charakter bežnej spotreby a musí byť hradené k rukám rodiča, ktorý zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloleté dieťa a výživné používa na úhradu bežných potrieb dieťaťa.

1.5 Vychádzajúc z odôvodnených potrieb maloletej danej okrem bežných výdavkov na stravu, hygienu či ošatenie i jej zdravotným stavom, záujmovými aktivitami, ako aj výdavkami spojenými so štúdiom, prihliadnuc pri tom na skutočnosť, že je vo veku blízkom plnoletosti, v dôsledku čoho sa jej potreby približujú k potrebám dospelého človeka, zárobkových a majetkových pomerov oboch rodičov, berúc v úvahu skutočnosť, že okrem maloletej nemajú inú vyživovaciu povinnosť, súd určil výživné zo strany otca na maloletú v sume 200 eur mesačne, ktorú otca zaviazal uhrádzať k rukám matky vždy k 15. dňu v mesiaci vopred. Takto určené výživné spolu s primeraným výživným zo strany matky, ktorá svoju

vyživovaciu povinnosť plní aj svojou osobnou starostlivosťou o maloletú, zabezpečením bytových potrieb dieťaťa a prídavkami na dieťa, sú spôsobilé pokryť všetky odôvodnené potreby maloletej, pričom je tiež primerané možnostiam a schopnostiam oboch rodičov. Na strane matky súd pri hodnotení jej zárobkových pomerov vychádzal z jej príjmu, ktorý je vyplácaný oboma zamestnávateľmi. Na strane otca súd vychádzal z jeho príjmov, ktoré sú dosahované tak výkonom jeho podnikateľskej činnosti, či už prostredníctvom výkonu živnosti, ako aj prostredníctvom obchodných spoločností, v ktorých otec vystupuje ako spoločník a konateľ. Súd po vykonanom dokazovaní neuveril tvrdeniam otca o tom, že jeho skutočný príjem je nižší než príjem matky, ako aj jeho tvrdeniam o úhrade výdavkov z finančnej rezervy vytvorenej v predchádzajúcich obdobiach. Je nepredstaviteľné, aby otec vzhľadom na jeho celkovú životnú úroveň, pravidelne vynakladané výdavky, ako i finančné plnenia preukázateľne a pravidelne vynakladané v prospech tak plnoletého syna, ako aj maloletej A., uhrádzal z finančnej rezervy. Súd mal k dispozícii výpisy zo všetkých účtov otca, pričom skutočnosť, že by otec disponoval vyššími úsporami, nebola v konaní preukázaná, ich existenciu nie je možné ani rozumne predpokladať vzhľadom na výšku čiastky, ktorá je otcom uhrádzaná v prospech sporenia, pričom táto dosahuje výšku 10 eur mesačne. Po oboznámení sa s výpismi účtov otca, má súd za to, že priemerný čistý príjem otca možno ustáliť na sume minimálne 2.001,67 eur mesačne. Ak by bola finančná, ekonomická či hospodárska situácia jeho podnikateľských aktivít natoľko nepriaznivá, ako to otec prezentuje, s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou by využil iné spôsoby zabezpečenia si príjmu, a to aj s poukazom na výšku ním prezentovaných, ale aj ním preukázateľne vynakladaných výdavkov. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného súd prihliadne aj vtedy, ak sa povinný bez dôležitého dôvodu vzdá výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Za vzdanie sa majetkového prospechu sa považuje aj nevýhodné scudzenie majetku. Následkom princípu proporcionality je skutočnosť, že súd pri určení výživného vychádza z potencionálneho príjmu, t. j. príjmu pred zmenou zamestnania, podnikania, resp. majetkových pomerov, ako by obsahovali predmetné majetkové podstaty v prípade vzdania sa majetkového prospechu. V tejto súvislosti potom súd konanie otca, ktorý v priebehu konania bezplatne previedol obchodný podiel obchodnej spoločnosti B. H., podľa jeho vyjadrenia, na svoju účtovníčku a ďalšiu osobu, postupujúc podľa ustanovenia § 75 odsek 1 Zákona o rodine vyhodnotil ako vzdanie sa majetkového prospechu bez preukázania dôležitého dôvodu. Je pravdou, vychádzajúc z predložených daňových priznaní, že obchodná spoločnosť B. H. vykazuje daňovú stratu už za druhé zdaňovacie obdobie. Táto samotná skutočnosť však nemôže viesť k záveru, že bezodplatný prevod obchodného podielu otcom je závažným, z hľadiska zákona akceptovateľným dôvodom na strane otca na zbavenie sa tejto majetkovej podstaty. Otec v konaní nepreukázal žiaden objektívny dôvod pre bezodplatné vzdanie sa účasti v obchodnej spoločnosti, má za to, že odplata za prevod obchodného podielu otca mohla byť dojednaná aspoň vo výške zodpovedajúcej vkladu otca do obchodnej spoločnosti.

1.6 Výživné súd určil od 09.08.2022, teda odo dňa podania návrhu na súd, kedy bolo zhodnými vyjadreniami rodičov preukázané, že starostlivosť o maloletú zabezpečuje výlučne matka dieťaťa. Otec sa od uvedeného času na výžive maloletej preukázateľne podieľal finančnými plneniami v nasledovných sumách – v roku 2022 od septembra do decembra vrátane uhradil na účet maloletej vreckové spolu v sume 371,80 eur, v roku 2023 (január až jún vrátane) finančné plnenia v sume 626,08 eur + 400 eur vo februári 2023 na vodičský preukaz dieťaťa, na účet matky uhradil v prospech maloletej od septembra 2022 do decembra 2022 vrátane celkovú sumu 416,51 eur predstavujúcu pomernú časť celkových platieb za stravu v škole, stravu na internáte, výdavky na internát, školné, kurz ruského jazyka, v roku 2023 (od januára do mája vrátane) na tento účel uhradil celkovú sumu 447,47 eur + pomernú časť platby za lieky dieťaťa v sume 25 eur, výdavkov na zubára v sume 20 eur.

1.7 Odo dňa 09.08.2022 by vznikla otcovi na výživnom pre maloletú zaostalosť vo výške 1.941,90 eur (mal zaplatiť august 2022 – 200 eur : 31 dní = 6,45 eur x 22 dní + 9 mesiacov x 200 eur – september 2022 až máj 2023 vrátane), vzhľadom na skutočnosť, že otec v prospech výživného na maloletú uhradil s poukazom na platby uvedené v bode 29. rozsudku sumu vyššiu, súd vyslovil, že otcovi zaostalosť na výživnom pre maloletú nevznikla.

1.8 Vzhľadom na skutočnosť, že rodičia žiadali, aby súd styk otca s maloletou neupravoval, berúc do úvahy vek dieťaťa blízky plnoletosti, skutočnosť, že maloletá sa s otcom stýka po ich vzájomnej dohode, ona sama si nepraje, aby styk s otcom bol súdnym rozhodnutím pevne stanovený, súd o tejto skutočnosti nerozhodoval.

1.9 O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne poukazom na § 52 CMP a vecne tak, že tým, že v konaní nebol zistený žiadny dôvod, pre ktorý by náhradu trov konania niektorému z jeho účastníkov mohol súd priznať.

2. Rozsudok vo výroku I., II. a IV. napadol riadnym a včasným odvolaním len otec maloletej s návrhom na jeho zrušenie v odvolaní napadnutých častiach a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, vniac súd prvej inštancie, že nesprávnym procesným postupom otcovi znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (riadnym neodôvodnením rozsudku), že nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav vecí, že na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (že od posledného rozhodnutia súdu o úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloletej došlo ku zmene pomerov) a napokon, že aj vec nesprávne právne posúdil [§ 62 ods. 1 CMP a § 365 ods. 1 písmeno b), f) a h) CSP] dôvodiac, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by od času zverenia maloletej do striedavej starostlivosti oboch rodičov došlo k takej zmene pomerov, ktorá odôvodnene zakladá nevyhnutnosť potreby zmeny zverenia maloletej, a to do výlučnej starostlivosti matke, že striedavá starostlivosť o maloletú fungovala a že rodičia akceptovali od samého začiatku až doposiaľ jej vôľu, aby sa sama rozhodla, že kedy u ktorého z rodičov chce byť, že rodičia akceptujú jej rozhodnutia, netrvali na striktnom dodržiavaní termínov uvedených v rozsudku, že maloletá A. mala, aj má vytvorené podmienky na bývanie aj u otca v samostatne zariadenej izbe v rodinnom dome a je len na jej rozhodnutí, kedy chce alebo nechce sa do domácnosti otca vrátiť a na aký dlhý čas, že otec už v konaní pred súdom prvej inštancie namietal správnosť a pravdivosť obsahu správy z informatívneho výsluchu maloletej vypracovaného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, pričom súd prvej inštancie sa s jeho vyjadrením nevyssporiadal, k obsahu správy kolízneho opatrovníka maloletú nevypočul, a preto znemožnil otcovi právo na zistenie hodnovernosti takejto správy. Takýmto konaním mu súd znemožnil právo na spravodlivý proces.

2.1 Neobstojí záver súdu prvej inštancie, že záchvaty paniky maloletej či zhoršenie psychického stavu vyvolali dlhodobu pretrvávajúce konflikty medzi rodičmi. Podľa jeho názoru za zhoršením psychického stavu maloletej bolo konanie matky, ktorá sa s maloletou odsťahovala do domácnosti cudzieho muža, ktorého správanie agresívneho charakteru malo vplyv na zhoršenie psychiky maloletej. Na túto okolnosť sa súd pri výsluchu maloletej nezameral.

2.2 Otec namietal úvahy súdu k akým prišiel v bode 28. rozsudku, kde uvádza, že vychádza z príjmov, ktoré sú dosahované výkonom jeho podnikateľskej činnosti ako živnostníka, ako aj z dvoch obchodných spoločností, a to B. H. A. B. H., čo súd viedlo k stanoveniu výšky výživného v sume 200 eur mesačne. Nesprávny je záver súdu prvej inštancie, že príjem otca je vyšší ako príjem matky a že otec nekryje úhrady svojich výdavkov z finančnej rezervy vytvorenej v minulosti, ako aj záver súdu o tom, že otec musí mať aj iný príjem, z ktorého hradí svoje bežné výdavky.

2.3 Nesprávny je aj záver súdu prvej inštancie, že pokiaľ obchodný podiel v spoločnosti B. H. previedol bezodplatne na inú osobu bez ohľadu na výšku jeho vkladu v spoločnosti, je takýto úkon možné vyhodnotiť ako vzdanie sa majetku, nakoľko toho času nie je záujem o odkupovanie obchodných spoločností, ako tomu bolo v minulosti, keďže novú spoločnosť možno založiť už za 200 eur a okrem toho aj matka maloletej ako spoločníčka obchodnej spoločnosti I. B. H., taktiež bezodplatne previedla svoj obchodný podiel, lebo táto spoločnosť bola nečinná. Táto spoločnosť vystupuje v súčasnosti pod obchodným menom B. H..

2.4 Rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je riadne odôvodnené, nakoľko súd prvej inštancie sa žiadnym spôsobom nevyrovnal s tvrdeniami a dôkazmi predkladanými otcom a z rozhodnutia nie je zrejmé, z akého dôvodu na tieto neprihliadol.

3. Kolízny opatrovník a matka maloletej odvolací návrh nepodali a obaja navrhli odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací [§ 3 ods. 5 písm. b) CMP], po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané

odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody [§ 62 ods. 1 CMP a § 365 ods. 1 písm. g) a f) CSP], preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie otca voči výrokom II., IV. a V. nie je dôvodné, rozsudok súdu prvej inštancie je v odvolaní napadnutej časti vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP) a že konanie o zverenie A. do osobnej starostlivosti matky je potrebné zastaviť.

5. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie je návrh matky na zmenu rozsudku Okresného súdu Levice, č. k. 17P/2/2019 – 80 z 10. mája 2019 v časti zverenia maloletého dieťaťa do starostlivosti rodičov a výživnom na maloleté dieťa. Súd prvej inštancie návrhu matky vyhovel, maloletú A. zveril do osobnej starostlivosti matky, otcovi uložil povinnosť prispievať na jej výživu sumou 200 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom 09.08.2022 a zročné výživné na maloletú A. za obdobie od 09.08.2022 do 31.05.2023 neurčil.

5.1 Predmetom odvolacieho konania je preskúmať, či odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie nie je vecne správny z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutkový stav veci (keď maloletú nevypočul k obsahu správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice zo 17.08.2022) a že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (že od poslednej úpravy výkonu práv a povinností rodičov k maloletej A. došlo k zmene v pomeroch na strane maloletej odôvodňujúcich zmenu skoršieho rozhodnutia o úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloletej, že otec maloletej svoje výdavky hradí z príjmov a nie z finančných rezerv z minulých období), že otcovi maloletej nesprávnym postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (riadnym neodôvodnením svojho rozhodnutia) a napokon, že súd prvej inštancie vec aj nesprávne právne posúdil (nesprávne aplikoval § 75 ods. 1 ZR v súvislosti s predajom jeho obchodného podielu spoločnosti B., H.).

6. Podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

7. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Nakoľko tu však bol i nesúhlas otca s takýmito dôvodmi, a tým vyvolaná potreba vysporiadania sa aj s tzv. odvolacími námietkami, pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd považuje za potrebné doplniť nasledovne:

8. Pokiaľ ide o námietku otca o nesprávnom právnom posúdení veci, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 222/2009 zo dňa 26.02.2010). Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 4/2009).

8.1 Podľa § 157 CMP rozsudok vo veciach výživného možno na návrh zmeniť alebo zrušiť, ak sa zmenia pomery.

8.2 Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

8.3 Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

8.4 Podľa § 34 CMP ustanovenia Civilného sporového poriadku o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany a koncentrácii konania sa v konaniach podľa tohto zákona nepoužívajú.

8.5 Podľa § 78 ods. 1 a ods. 3 ZR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh (1). Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov (3).

8.6 Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a ods. 5 ZR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (2). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (5).

8.7 V zmysle ustanovenia § 78 ZR v spojení s ustanovením § 157 CMP predstavuje práve zmena pomerov hmotno-právnu podmienku pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom. Zmena pomerov musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavujú v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne – okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne – vývojom životných nákladov.

8.8 Podstatná zmena pomerov musí byť v súdnom konaní dostatočne preukázaná, takže súd musí preto podrobne skúmať pomery na strane účastníkov v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a porovnať ich s aktuálnymi pomermi. Povinnosťou súdu v konaní o zvýšenie výživného je predovšetkým podrobne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane plnoletého dieťaťa vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovne rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, schopnosť starať sa o seba, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa v súvislosti so štúdiom, ako aj jeho kultúrными, športovými a inými voľnočasovými aktivitami (za zmenu potrieb – u školopovinných detí sa zväčša považuje prechod na iný stupeň školskej dochádzky – predškolač – 1. stupeň – 2. stupeň – stredná škola – vysoká škola). Rovnako na strane povinných osôb súd musí porovnávať a preukazovať ich aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery za účelom ich porovnania s pomermi v čase posledného rozhodovania, aby mohol dospieť k záveru buď o podstatnej zmene pomerov, prípadne k záveru, že k zmene pomerov nedošlo, a to v súvislosti s príjmami rodičov dieťaťa, počtom ich vyživovacích povinností, osobných a materiálnych pomerov v nadväznosti na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a podobne. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu, a jednak jeho životný štandard, ktorým sa prezentuje navonok.

8.9 Pri zmene pomerov je nutné prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré majú podstatný vplyv na posúdenie výšky vyživovacej povinnosti a ktoré sa závažnejším spôsobom prejavili v pomeroch účastníkov konania v porovnaní s ich pomermi v čase poslednej úpravy. Preto aj dokazovanie súdu sa musí starostlivo orientovať na to, či došlo k zmene pomerov, t. j. musia byť spoľahlivo zistené okolnosti rozhodujúce pre pôvodne stanovené výživné a okolnosti rozhodujúce pre stanovenie výživného v čase, keď sa rozhoduje o novej úprave. Dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti rodičov je len taká zmena okolností, za ktorých bolo doteraz výživné určené. Možnosť zmeniť právoplatné rozhodnutie je výnimkou z pravidla občianskeho práva procesného, nazvanou *clausula rebus sic stantibus*. Na to, aby súd mohol viesť dokazovanie o novom návrhu na zmenu rozsahu vyživovacej povinnosti rodiča, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, si musí ako prvý krok ustáliť najprv to, či došlo k zmene pomerov a následne, či sa takáto zmena pomerov závažnejším spôsobom prejavila v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku (napr. nestačí len úvaha súdu o tom, že doterajšie výživné je neprimerané). Pokiaľ by súd nemal za preukázanú zmenu pomerov a rozhodoval by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, išlo by vlastne o neprípustné preskúmavanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Po zmene pomerov môže súd zasiahnuť ako do autoritatívneho výroku, tak aj do hmotnoprávneho úkonu rodičov (dohody), ktorú schvaľoval.

8.10 V konaní bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že od ostatného rozhodovania súdu o rozsahu vyživovacej povinnosti otca k maloletej A. (v roku 2019) došlo ku zmene pomerov ako na strane maloletej, tak aj na strane jej rodičov. Maloletá A. v čase ostatnej úpravy výkonu práv a povinností rodičov mala 13 rokov, navštevovala siedmy ročník základnej školy a nachádzala sa v striedavej osobnej starostlivosti svojich rodičov, ktorý sa rovnomerne spoločne podieľali na uspokojovaní jej odôvodnených potrieb, bola zdravá a jej potreby boli bežné a zodpovedajúce jej veku. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie o návrhu matky na určenie výživného mala maloletá A. 17 rokov, bola žiačkou druhého ročníka strednej školy, bola zdravá a rodičia mali s uspokojovaním jej odôvodnených potrieb (okrem nákladov na bývanie, stravu doma, oblečenie a hygienu) spojené opodstatnené bežné výdavky vo výške cca 350 eur mesačne (otec maloletej matkou vynakladané výdavky potrebné na uspokojovanie odôvodnených potrieb maloletej nespochybnil a odvolací súd ich považoval za plne opodstatnené vzhľadom na jej vek, zdravotný stav, náklady spojené so štúdiom na strednej škole, ako aj náklady spojené s uspokojovaním jej kultúrnych a športových potrieb). Výdavky matky spojené s uspokojovaním odôvodnených potrieb dcéry od augusta 2022 jednoznačne vzrástli minimálne v časti nákladov na bývanie maloletej, ale aj nákladov na jej stravu a osobnú hygienu, nakoľko od uvedenej doby tieto znáša za každý celý mesiac sama. Okrem toho obom rodičom zanikla vyživovacia povinnosť k už ich plnoletému synovi E..

8.11 Pokiaľ teda súd prvej inštancie za takýchto skutkových okolností dospel k záveru o potrebe zmeniť ostatné rozhodnutie o rozsahu vyživovacej povinnosti otca voči dcére A.. o potrebe určiť rozsah vyživovacej povinnosti otca k dcére A., jeho záver odvolací súd považuje za vecne správny a odvolacie námietky otca o nesprávnej aplikácii § 78 ZR na prejednávanú vec, takýto záver spochybňuje, za plne nedôvodné.

9. Pokiaľ ide o námietky otca voči výške výživného, odvolací súd uvádza:

9.1 Podľa § 62 ods. 1 ZR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

9.2 Podľa § 62 ods. 2 ZR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

9.3 Podľa § 62 ods. 3 ZR každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

9.4 Podľa § 62 ods. 4 ZR pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

9.5 Podľa § 62 ods. 5 ZR výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

9.6 Podľa § 75 ods. 1 ZR pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na primerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

9.7 Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

9.8 Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

9.9 Podľa § 36 ods. 1 ZR rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej

starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. 6) Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

9.10 Podľa § 24 ods. 1 ZR v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkony rodičovských práv a povinností maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určiť, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

9.11 V zmysle vyššie uvedeného, každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť rodiča môže byť plnená osobnou starostlivosťou a tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť, poskytovaním vecných plnení, napríklad bývania alebo stravovania a napokon aj platením výživného ako peňažného príspevku na úhradu potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní v zásade vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určí súd. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, nakoľko dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. Výšku životnej úrovne rodiča môže preukazovať výška mesačných nákladov rodiča, a to v súhrne, ale aj jednotlivé položky. Smerodajnou môže byť výška tých položiek, ktoré nie sú pre život nevyhnutné a ktoré signalizujú prebytok finančných prostriedkov (účty za mobilný telefón, účty za internet, dovolenky, pohonné látky do auta, poisťky, sporenia a podobne). Určujúcou môže byť tiež výška prevzatého hypotekárneho úveru, nakoľko nie je pravdepodobné, že peňažný ústav poskytne vyšší hypotekárny úver záujemcovi, ktorý dostatočne nepreukáže schopnosť splácať ho v určenej výške. Výpovednú hodnotu má aj skutočnosť, na akom motorovom vozidle rodič jazdí, aké sú mesačné náklady na toto vozidlo, kde býva, aké má koníčky, či sú finančne náročné alebo nie a podobne. Vodiacom zásadou na strane povinného rodiča je miera jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Pokiaľ dieťa žije s rodičom, ktorého životná úroveň je neporovnateľne nižšia než životná úroveň druhého rodiča, potom možno zaviazat' povinného rodiča aj na plnenie všetkých preukázaných oprávnených potrieb dieťaťa, pričom súd bude vychádzať z predpokladu, že druhý rodič plní svoju vyživovaciu povinnosť formou osobnej starostlivosti a uspokojovaním bytových potrieb dieťaťa. Za schopnosti každého rodiča treba považovať jeho reálny zárobok, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia. Tento je však treba pri posudzovaní ďalej modifikovať možnosťami rodiča, ktoré rozširujú reálne dosahovaný zárobok o subjektívnymi vlastnosťami podmienené možnosti (ako je jeho fyzická zdatnosť, vzdelanie, zdravotný stav, pracovné ponuky, časový priestor, prax, skúsenosti v odbore a podobne). Pre posúdenie možností a schopností povinného rodiča teda sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové (prípadne aj majetkové) možnosti dané okrem iného jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúseností a podobne.

9.12 Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na dieťa. Musí sa urobiť reálne tak, aby vystihovalo potreby dieťaťa ku dňu vyhlásenia rozsudku (§ 217 ods. 1 CSP). Na povinnosť stabilizovať výšku nákladov na dieťa nemôže súd rezignovať ani v prípade, ak sa rodičia na výške výživného dohodnú. Výška mesačných nákladov na dieťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby bola jednoznačne určiteľná. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojenie jeho potrieb ako sú napríklad bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogéria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky, preprava dieťaťa, poplatky na záujmovú činnosť, prípadne primerané náklady na mobilný telefón. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR II. ÚS 730/2014, v zmysle ktorého „... položky, ktoré sa pravidelne mesačne opakujú (strava, mobilný telefón), ale aj tie, ktoré sa opakujú prevažnú väčšinu mesiacov v roku (družina, školné, stravné, poplatky za záujmovú činnosť a podobne), je nutné uviesť v konkrétnej výške aktuálne za mesiac, nepravidelné platby (kúpa športových potrieb, zdravotníckych pomôcok, škola v prírode, letné tábory) sa na jednotlivé mesiace rozpočítajú tak, že celková úhrada každého nákladu sa vydelf dvanástimi mesiacmi, a k pravidelným mesačným nákladom sa pripočíta iba suma zodpovedajúca výške mesačného príspevku, pričom spoločné náklady rodiny na zabezpečenie bývania alebo napríklad telekomunikačného pripojenia sa do nákladov dieťaťa započítajú iba vo výške zodpovedajúcej na jedného člena rodiny. Pokiaľ sa vyčísľujú súčasne náklady na viac detí tých istých rodičov, potom je potrebné trvať na striktnom oddelení nákladov každého dieťaťa osobitne tak, aby bolo v budúcnosti možné zmeniť len časť rozhodnutia týkajúcu sa jedného dieťaťa (ak by to bolo potrebné)“. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že len základné bežné potreby dieťaťa pokrýva

vyživovacia povinnosť rodičov len v tom prípade, ak sú možnosti a schopnosti rodičov slabé alebo objektívne obmedzené a nedovoľujú poskytnúť dieťaťu viac. Pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, je potrebné zohľadniť tiež náklady na voľnočasové aktivity, dovolenky, výlety, detské tábory, lyžiarske kurzy a podobne tak, aby sa deti podieľali na výhodách vyššej životnej úrovne rodičov. Práve pri posudzovaní otázky, čo súd zahmie do oprávnených nákladov na dieťa, sa najviac prejaví porovnanie životnej úrovne rodičov a dieťaťa.

9.13 Až po stanovení konkrétnej výšky priemerných mesačných nákladov na dieťa môže súd pristúpiť k určeniu miery, ktorou sa na stanovených mesačných nákladoch bude podieľať každý z rodičov. Pri určení tejto miery súd zohľadní zárobkové schopnosti a možnosti toho ktorého rodiča, majetkové pomery, životnú úroveň, počet iných vyživovacích povinností a ich výšku, plnenie vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa a starostlivosťou o domácnosť, ktorej je dieťa členom a napokon aj plnenie vyživovacej povinnosti aj vecnými plneniami nad rámec určený súdnym rozhodnutím. Vzhľadom na uvedené je preto potrebné uvedené faktory oboch rodičov porovnať navzájom a zohľadniť tiež osobnú starostlivosť o dieťa, prípadne starostlivosť o spoločnú domácnosť. Preto aj v prípade, ak sa preukáže, že možnosti rodičov ako povinných sú približne rovnaké a sú primerané potrebám dieťaťa, musí súd zaviazať toho z nich, ktorý sa o dieťa osobne nestará, na plnenie v miere vyššej, než zodpovedá 1/2 preukázaných oprávnených potrieb dieťaťa. Po porovnaní všetkých kritérií oboch rodičov súd rozdelí náklady na dieťa medzi rodičov tak, že jednému z nich (ktorému nebude dieťa zverené do osobnej starostlivosti) určí výživné. V tejto súvislosti ďalej odvolací súd zdôrazňuje, že každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb (§ 62 ods. 5 ZR). Nie je preto prípustná taká disproporcionalita, keď rodič s nadštandardnými nákladmi na svoj život bude povinný hradiť dieťaťu len výživné v takej výške, aby boli zabezpečené jeho základné bežné výdavky. V takom prípade by išlo o zjavný nepomer v miere životnej úrovne rodiča a dieťaťa, ktorý je v rozpore s ustanovením § 62 ods. 2 ZR, ale aj v rozpore s ustanovením článku 27 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý garantuje právo každého dieťaťa na životnú úroveň nevyhnutnú pre jeho telesný, duševný, duchovný, mravný a sociálny rozvoj, pričom základnú zodpovednosť na zabezpečenie životných podmienok, nevyhnutných pre vývoj dieťaťa, nesú v rámci svojich schopností a finančných možností rodičia, respektíve iné osoby, ktoré sa o dieťa starajú. Nemožno tiež opomenúť aktuálne pobieranú výšku rodinných prídavkov na dieťa podľa zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a rodičom uplatňovaný daňový bonus na dieťa podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

9.14 V konaní vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že A. sa od augusta 2022 nachádza v osobnej starostlivosti matky, je žiačkou druhého ročníka Súkromnej školy umeleckého priemyslu v Nitre, pričom do školy ju na vlastné náklady osobným motorovým vozidlom vozí otec, od februára 2023 plnoletý brat E.. V súvislosti s uspokojovaním jej odôvodnených potrieb, okrem nákladov na bývanie vo výške 105 eur mesačne (1/2 zo sumy 210 eur vynakladaných matkou na preddavkové platby na bývanie) a stravu doma, oblečenie a hygienu, majú rodičia spojené výdavky vo výške cca 344,58 eur mesačne (ktoré pozostávajú z výdavkov súvisiacich s návštevou školy, ktoré pozostávajú z platby školného 85 eur mesačne, jednorazového zápisného v sume 199 eur, čo v prepočte na kalendárny rok predstavuje sumu 16,58 eur mesačne, ubytovanie na internáte 35 eur mesačne, strava na internáte (raňajky, večere) cca 88 eur mesačne, strava v škole 50 eur mesačne, kurz ruského jazyka 35 eur mesačne, internet 35 eur mesačne). Je zdravá, nosí okuliare. Od oboch rodičov dostáva vreckové, od matky v sume 80 eur mesačne, od otca v meniacich sa sumách, avšak minimálne v sume 100 eur mesačne. Matka toho času okrem vyživovacej povinnosti k maloletej A. nemá inú vyživovaciu povinnosť, spolu s maloletou žije vo vlastnom byte, je zamestnaná, jej priemerný príjem predstavuje sumu cca 1.000 eur netto mesačne. Na maloletú A. poberá rodinné prídavky vo výške 60 eur mesačne. V súvislosti s uspokojovaním svojich osobných potrieb má spojené bežné výdavky vo výške cca 494 eur mesačne. Otec vykonáva živnostenskú činnosť, za zdaňovacie obdobie roku 2021 vykázal príjmy v sume 28.733,49 eur, výdavky v sume 26.415,27 eur, základ dane 2.318,22 eur, za zdaňovacie obdobie roku 2022 vykázal príjmy zo živnosti 30.114,90 eur, výdavky 31.045,42 eur, v tomto zdaňovacom období vykázal stratu vo výške 930,52 eur. Je jediným konateľom a spoločníkom obchodných spoločností B., H., ktorá v zdaňovacom období roku 2021 vykázala daňovú stratu 291,50 eur, v roku 2022 ju znížila na sumu 262 eur a B., H., ktorá za zdaňovacie obdobie roku 2021 vykázala daňovú stratu 272,50 eur, ktorú v nasledujúcom zdaňovacom období roku 2022 zvýšila na sumu 353 eur. Z predložených výpisov z osobného účtu otca vyplýva, že od júna 2022 do mája 2023 vrátane boli na tento účet realizované pravidelné vklady v

mesačných intervaloch, pričom mesačný peňažný vklad predstavuje v priemere sumu 2.001,67 eur. Z podnikateľského účtu otca vyplýva, že za vyššie sledované obdobie boli na tento účet s výnimkou mesiaca august 2022 vložené peňažné vklady v priemere v sume 1.000 eur. Z predloženého podnikateľského účtu obchodnej spoločnosti B. H. vyplýva, že v auguste 2022 bol na tento účet realizovaný vklad v sume 100 eur, v januári 2023 v sume 200 eur. Podnikateľský účet obchodnej spoločnosti B. H. bol zrušený z dôvodu prevodu obchodného podielu. Mesačné výdavky otca predstavujú sumu 1.192,72 eur. Otec je výlučným vlastníkom rodinného domu, ktorý obýva s plnoletým synom E., motorového vozidla Škoda Superb a podielovým spoluvlastníkom bytu v D. v jednej polovici k celku, ktorý je plne v užívaní jeho otca, ktorý znáša výdavky spojené s užívaním nehnuteľnosti. Okrem maloletej nemá inú vyživovaciu povinnosť.

9.15 Pokiaľ za takýchto skutkových okolností súd prvej inštancie ustálil minimálny príjem otca vo výške 2.001,67 eur (teda v podstate vo výške jeho priemerných finančných vkladov, ktoré vkladal na osobný účet), námietky otca o nesprávnosti takéhoto záveru súdu prvej inštancie o jeho schopnostiach dosahovať príjem vo výške cca 2.001,67 eur netto mesačne nemohli obstáť. Z dokazovania totiž na jednej strane nebolo možné uzavrieť, že vklady otca na osobný účet tento vykonával z prostriedkov jeho úspor z predchádzajúcich období (ako to v odvolaní namieta otec) a na druhej strane, pokiaľ otec disponuje úsporami v takom rozsahu, že z takýchto úspor môže na svoj osobný účet vkladať sumu cca 2.001,67 eur mesačne, odzrkadľuje to aj jeho životnú úroveň a možnosti podieľať sa na výžive dcéry A., popri už doposiaľ realizovaných vecných aj finančných plneniach, aj výživným vo výške 200 eur mesačne. Takto určené výživné totiž na jednej strane napína právo dcéry A. podieľať sa na životnej úrovni každého z rodičov (teda aj na životnej úrovni otca), ako aj kompenzuje okrem iného aj podiel jeho osobnej starostlivosti o dcéru, ktorú jej do augusta 2022 reálne poskytoval a ktorú jej od uvedeného obdobia už neposkytuje.

9.16 Pokiaľ otec namietal, že súd prvej inštancie nevychádzal z jeho skutočného príjmu, odvolací súd uvádza, že pokiaľ vyhodnotením vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospeje k záveru, že zistené príjmy povinného rodiča, v danom prípade otca, nezodpovedajú jeho možnostiam a schopnostiam, inak povedané, že otec nevyužíva svoje schopnosti a možnosti, je namieste vychádzať z princípu zakotveného v § 75 ods. 1 ZoR, podľa ktorého na schopnosti, možnosti a majetkové pomery prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako súd prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Schopnosti a možnosti povinného rodiča totiž nemožno zamieňať s výškou dosahovaných príjmov, pretože táto nemusí vždy zodpovedať schopnostiam a možnostiam povinného rodiča. Podľa ZoR na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť nielen na jeho skutočné príjmy, ale najmä na jeho reálne schopnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti, situáciu na trhu práce a pod. Pokiaľ bolo preukázané, že príjem otca, ktorý nepreukázal zhoršenie zdravotného stavu, nezodpovedal jeho pracovným skúsenostiam, súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 75 ods. 1 veta druhá ZoR a ustálil tzv. potencionálny príjem v rozsahu cca 2.000 eur. Treba pripomenúť, že dosahovanie primeraných príjmov u rodičov maloletých detí nemôže byť ponechané na ľubovôľu rodiča, naopak, je to jeho povinnosťou, ktorá súvisí s povinnosťou živiť svoje deti dokiaľ nebudú schopné živiť sa samé.

9.17 Odvolací súd dáva týmto do pozornosti otca Metodiku „Rodičovské kompetencie – Metodika pre výpočet výživného rodičov k deťom – tzv. tabuľkové výživné“, ktorá je súhrnom odporučených východísk pre stanovenie výšky výživného za účelom zjednotenia praxe súdov v otázkach výživného rodičov k deťom (schválená ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky, uverejnená na webovom portáli Ministerstva spravodlivosti SR <https://www.justice.gov.sk/dokumenty/2024/01/Methodika-Vyzivne.pdf>; ďalej len „Metodika“). Metodika obsahuje aj pravidlá pre objektivizáciu výživného, ktoré majú odporúčací charakter. V danom prípade v čase rozhodovania súdu prvej inštancie o návrhu matky na určenie výživného mala maloletá A. 17 rokov a bola žiačkou druhého ročníka strednej školy. T. č. má už 18 rokov a je žiačkou tretieho ročníka strednej školy. Podľa tabuľky pre výpočet výživného rodičov k deťom v Slovenskej republike tak pri jednom dieťati navštevujúcom strednú školu sa uplatní 24 %-ný podiel z príjmu povinného rodiča. Vzhľadom k uvedenému 24 %-ný podiel predstavuje sumu cca 480 eur z čistého mesačného príjmu otca (2.001,67 eur). Podľa Metodiky je potrebné zohľadniť aj mieru osobnej starostlivosti povinného rodiča. Keďže bolo nesporné, že otec sa s maloletou stretáva len počas víkendových obedov, teda takmer v žiadnom rozsahu nevykonáva osobnú starostlivosť o maloletú, tak

výživné stanovené súdom prvej inštancie vo výške 200 eur mesačne zohľadňuje aj túto, pre odvolací súd podstatnú skutočnosť. Pre poriadok odvolací súd dodáva, že pokiaľ by aj súd ustálil príjem otca len vo výške jeho mesačných výdavkov, ktoré otec vynakladá na uspokojovanie svojich osobných potrieb, a to vo výške 1.192,72 eur, tak by tabuľkové výživné zo strany otca predstavovalo sumu cca 286 eur, teda sumu o 80 eur vyššiu, ako priznal A. súd prvej inštancie.

10. Neobstojí ani námietka otca ohľadom jeho obmedzených možností dosahovať vyšší príjem počas pandémie covid-19, keďže jej dôsledky boli len prechodné a mali celoplošný dosah.

11. Pokiaľ ide o námietku otca o nesprávnosti záverov súdu prvej inštancie, že bezodplatný prevod obchodného podielu otca v obchodnej spoločnosti B., H. na tretiu osobu bolo potrebné vyhodnotiť ako vzdanie sa majetkového prospechu otca, odvolací súd uvádza:

11.1 Podľa § 75 ods. 1 ZR pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

11.2 V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, vzhľadom na vyššie uvedené, je súd povinný vždy skúmať, prečo došlo k skončeniu pracovného pomeru alebo k skončeniu podnikania, aký bol príjem povinného v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach, aké výdavky si uplatnil, či bolo nevyhnutné ich vynaložiť a podobne. O určení vyživovacej povinnosti totiž súdy zväčša konajú až vtedy, ak sa účastníci nedohodnú. To už samo osebe predpokladá konflikt a snahu každej zo strán dosiahnuť čo najpriaznivejšie rozhodnutie vo svoj prospech. Toto odôvodňuje tiež fiktívne straty zamestnania, vrátenie živnostenského listu, prípadne „prepísanie“ spoločnosti na inú osobu a podobne. Ako vo väčšine prípadov aj tu je nevyhnutné vyhodnotiť dôvody a motívy takýchto zmien, a teda aj dôvodnosť tvrdení účastníkov konania o potrebe takýchto zmien. Súd môže totiž na zníženie príjmu alebo majetku povinného prihliadnuť len vtedy, ak má skutočne za preukázané, že k nej došlo v dôsledku objektívnej a nezvratiteľnej okolnosti, a nie zo špekulatívnych dôvodov.

11.3 V konaní bolo nesporným, že otec bol spoločníkom obchodnej spoločnosti B., H., ktorá v roku 2022 vykázala stratu vo výške 262 eur a že svoj obchodný podiel v tejto spoločnosti bezodplatne previedol na inú osobu. Súd prvej inštancie takýto bezodplatný prevod obchodného podielu otca na inú osobu vyhodnotil v zmysle § 75 ods. 1 veta druhá ZR, ako vzdanie sa majetkového prospechu. Takýto záver súdu prvej inštancie odvolací súd považuje za vecne správny a námietky otca spochybňujúce jeho správnosť za nedôvodné. Otec v konaní nepreukázal pravdivosť svojich tvrdení, že tržná cena prevádzaného obchodného podielu v predmetnej spoločnosti bola vo výške „0“. Na takomto závere nemení nič ani ďalšia námietka otca, že aj matka v minulosti previedla svoj obchodný podiel v inej spoločnosti bezodplatne (spoločnosti I. B. H.), nakoľko v konaní bolo nesporným, že matka si plní svoju vyživovaciu povinnosť k dcére aj bez rozhodnutia súdu o jej určení, a to v rozsahu jej možností a schopností, a to či už finančne, ale aj výkonom plnej osobnej starostlivosti o dcéru, pričom jej finančné možnosti (vyplývajúce z jej netto mzdy vo výške cca 1.000 eur) sú nižšie ako u otca. Pokiaľ by A. dospela k záveru, že matka si voči nej neplní svoju vyživovaciu povinnosť riadne, prípadne v dostatočnej výške, môže voči nej iniciovať samostatné súdne konanie o určenie výživného.

12. Pokiaľ ide o námietku otca a zjavnej neodôvodnenosti odvolaním napádaného rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolací súd ešte dodáva, že aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov

na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne F. c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

12.1 Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednáwanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré primerane vysvetlil. Z pohľadu logiky a argumentačnej súdržnosti nebolo možné odôvodneniu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vytknúť závažné nedostatky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí súčasne aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamena ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkou a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Odvolacia námietka, týkajúca sa nedostatku obsahových náležitostí napadnutého rozhodnutia, ako i jeho arbitrárnosti, preto nemohla obstáť, rovnako ako ani argument o porušení práva na spravodlivý proces.

13. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a v závislých výrokoch IV. a V. podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil, keď tento správne rozhodol aj o trovách konania.

14. Pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvej inštancie o zverení A. do osobnej starostlivosti matky (výrok I.), odvolací súd uvádza:

14.1 Podľa § 24 ods. 1 ZR v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

14.2 Podľa § 36 ods. 1 ZR rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenie § 24, § 25 a § 26 sa použijú primerane.

14.3 Podľa § 161 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

14.4 Podľa § 161 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

14.5 Nakoľko súd je oprávnený upraviť výkon rodičovských práv a povinností, s výnimkou výživného na dieťa, len vo vzťahu k maloletým deťom a A. B. v priebehu súdneho konania dosiahla dňa 27.05.2024 plnoletosť, v časti konania o zmene jej zverenia súd konanie zastavil.

15. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP, pretože žiaden z účastníkov nepodal návrh na ich priznanie v zmysle § 57 CMP.

16. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).